

1) ประชาชนobaເກອສນາມຫຍ້ເຂດມີສກາພກຮົນຂອງການສ່ວນຮ່ວມດ້ານສກາພກຮົນ ແລະ ບົບທຶນທີ່ເລື່ອຕ່ອງການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ຜູມໜູນສູງທີ່ສຸດ ໂດຍຈັດອູ້ໃນຮະດັບປານກລາງ ສ່ວນobaເກອທີ່ມີ ຄ່າເຈັ້ນລື່ຍ່ອງລົງມາໄດ້ແກ່ ຂໍາເກອພນມສາຮາຄາມ ແລະ ຂໍາເກອສນາມຫຍ້ເຂດ ໂດຍຄ່າເຈັ້ນລື່ຍ່າການມີສ່ວນຮ່ວມດ້ານສກາພກຮົນ ແລະ ບົບທຶນທີ່ເລື່ອຕ່ອງການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ຜູມໜູນຮະຫວ່າງຂໍາເກອເມືອງ ແຕກຕ່າງ ຈາກ ຂໍາເກອພນມສາຮາຄາມ ຂໍາເກອສນາມຫຍ້ເຂດ ແລະ ຂໍາເກອບາງນໍາເປົ້າຢ່າງມື້ນຍສັດຖຸທາງ ສົດຖານທີ່ຮະດັບ .05 ເນື້ອເປົ້າຢັບເຖິງຄ່າເຈັ້ນລື່ຍ່າຮັບຮູ້ສຽງ ໄດ້ດັ່ງນີ້

ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมด้านสภาพการณ์และบริบทที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนระหว่างอำเภอทางปะกง แตกต่างจากอำเภอพนมสารคาม อำเภอสนมชัยเขต และอำเภอทางน้ำเบรี้ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมด้านสภาพการณ์และบริบทที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนระหว่างอำเภอพนมสารคาม แตกต่างจากอำเภอราชสาส์น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมด้านสภาพการณ์และบริบทที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนระหว่างอำเภอสามชัยเขต แตกต่างจากอำเภอราชสาสน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมด้านสภาพการณ์และบริบทที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนระหว่างอำเภอบางน้ำเปรี้ยว แตกต่างจากอำเภอราชสาส์น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ประชาชนอ่ำເກອບາງໜ້າເປີ່ຍາມີສັກພາກຮົນຂອງການສ່ວນຮ່ວມດ້ານການຕະຫຼາກ
ແລ້ວມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນການວາງແຜນໝູນໝູນສູງທີ່ສຸດ ໂດຍຈັດຕະຫຼາກໃນຮະດັບປານລາງສ່ວນອໍາເກອ
ທີ່ມີຄ່າເຈົ້າລື່ອງລົງມາໄດ້ແກ່ ອໍາເກອພນມສາຮາມ ແລ້ວສໜາມຫັ້ນເຂດ ໂດຍຄ່າເຈົ້າລື່ອງການມີສ່ວນຮ່ວມ
ດ້ານການຕະຫຼາກແລ້ວມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນແຕ່ລະອໍາເກອມີຄວາມ
ແຕກຕ່າງກັນອ່ອຍ່າງມີໜ້າສຳຄັງທາງສົດທີ່ຮະດັບ .05 ເມື່ອກຳນົດເປີ່ຍາມີສັກພາກຮົນ
ແລ້ວມີສ່ວນຮ່ວມດ້ານການຕະຫຼາກໃນຮະດັບປານລາງສ່ວນອໍາເກອ

ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมด้านการตระหนักรู้และมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนชุมชนระหว่างอำเภอเมือง แตกต่างจากอำเภอทางปะกง อำเภอพนมสารคาม อำเภอสนมชัยเขต และอำเภอทางน้ำเปรี้ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมด้านการตระหนักและมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนชุมชนระหว่างอำเภอพนมสารคาม แตกต่างจากอำเภอบางนาเปรียบ และอำเภอราชสาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมด้านการตระหนักและมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนชุมชนระหว่างอำเภอสนา�ชัยเขต แตกต่างจากอำเภอบางน้ำเปรี้ยว และอำเภอราชสาส์น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมด้านการตระหนักและมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนชุมชนระหว่างอำเภอบางน้ำเปรี้ยว แตกต่างจากอำเภอราชสาส์น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ประชาชนในอำเภอบางน้ำเปรี้ยวมีสภาพการณ์ของการส่วนร่วมด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนสูงที่สุดโดยจัดอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอำเภอที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาได้แก่ อำเภอพนมสารคาม และราชสาส์น โดยค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนขององค์กรบริหารส่วนตำบลในแต่ละอำเภอ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่สรุปผลได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนระหว่างอำเภอเมือง แตกต่างจากอำเภอปะกง อำเภอพนมสารคาม อำเภอ บางน้ำเปรี้ยว และอำเภอราชสาส์น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมด้านสภาพการณ์และบริบทของชุมชนระหว่างอำเภอ ปะกง แตกต่างจากอำเภอพนมสารคาม อำเภอสนา�ชัยเขต อำเภอบางน้ำเปรี้ยว และ อำเภอราชสาส์น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนระหว่างอำเภอพนมสารคาม แตกต่างจากอำเภอสนา�ชัยเขต และอำเภอ บางน้ำเปรี้ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนระหว่างอำเภอสนา�ชัยเขต แตกต่างจากอำเภอ บางน้ำเปรี้ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนระหว่าง อำเภอ บางน้ำเปรี้ยว แตกต่างจากอำเภอราชสาส์น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ประชาชนในอำเภอ บางน้ำเปรี้ยวมีสภาพการณ์ของการส่วนร่วมโดยรวมสูงที่สุดโดยจัดอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอำเภอที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาได้แก่ อำเภอพนมสารคาม และราชสาส์น โดยค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนโดยรวมในแต่ละอำเภอ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่สรุปได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนโดยรวมระหว่างอำเภอเมือง แตกต่างจากอำเภอทางปัตตานี อำเภอพนมสารคาม อำเภอสนมชัยเขต และอำเภอทางน้ำเบรี้ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนโดยรวมระหว่างอำเภอทางปัตตานี อำเภอพนมสารคาม อำเภอสนมชัยเขต อำเภอทางน้ำเบรี้ยว และอำเภอราษฎร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนโดยรวมระหว่างอำเภอพนมสารคาม แตกต่างจากอำเภอทางน้ำเบรี้ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนโดยรวมระหว่างอำเภอสนมชัยเขต แตกต่างจากอำเภอทางน้ำเบรี้ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนโดยรวมระหว่างอำเภอทางน้ำเบรี้ยว แตกต่างจากอำเภอราษฎร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.2 เมื่อเปรียบเทียบสภาพการณ์ของการมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนของประชาชนจำแนกตามเพศของประชาชนพบว่า ประชาชนที่เป็นเพศชายมีการส่วนร่วมแตกต่างจากเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนพะด้านการตระหนักรู้และมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนชุมชน และการมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนโดยรวม เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่าเพศชายมีส่วนร่วมทั้ง 2 ด้านดังกล่าวสูงกว่าเพศหญิง

2.2.3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการณ์ของการมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนของประชาชนจำแนกตามระดับการศึกษาของประชาชนทำให้สรุปผลการวิจัยได้ว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีส่วนร่วมด้านสภาพการณ์และบริบทที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมแตกต่างจากประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่าระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยการส่วนร่วมสูงกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2.2.4 การเปรียบเทียบสภาพการณ์ของการมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนของประชาชนจำแนกตามอาชีพสรุปได้ว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีค่าเฉลี่ยสภาพการณ์ของการมีส่วนร่วมทุกด้านได้แก่ ด้านสภาพการณ์และบริบทที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนชุมชน ด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนขององค์กรบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนโดยรวม แตกต่างจากประชาชนที่ประกอบอาชีพรับจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสภาพการณ์ทุกด้านนั้น ประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีส่วนร่วมมากกว่าอาชีพรับจ้างเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย

2.2.5 การเปรียบเทียบสภាពกรณ์ของการมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนของประชาชนจำแนกตามกลุ่มอายุ 4 กลุ่ม ได้แก่ วัยเรียน (ต่ำกว่า 26 ปี) วัยทำงานช่วงต้น (26- 45 ปี) วัยทำงานช่วงปลาย (46-60 ปี) และ วัยสูงอายุ (มากกว่า 60 ปี) สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ประชาชนในกลุ่มวัยสูงอายุ เป็นกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนด้านสภាពกรณ์และบริบทที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนขององค์กรบริหารส่วนตำบล และรวมทุกด้านสูงที่สุด

ส่วนการมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนด้านการตระหนักและมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนชุมชนนั้น ประชาชนกลุ่ม วัยทำงานช่วงปลายมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ กลุ่มวัยทำงาน และวัยสูงอายุ

จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมแต่ละด้านจำแนกตามกลุ่มอายุสูงสุดไปว่า แต่ละกลุ่มอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะด้านสภាពกรณ์และบริบทที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่วนด้านอื่นไม่พบความแตกต่าง เมื่อเปรียบเทียบรายคู่สูงสุดไปว่า ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนด้านสภាពกรณ์และบริบทที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนระหว่างทุกกลุ่มอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด โดยกลุ่มวัยสูงอายุมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ และกลุ่มวัยเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3. ผลการวิจัยจากการประชุมเชิงปฏิบัติการทำแผนชุมชน

3.1 ลักษณะของแผนพัฒนาพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดฉะเชิงเทรา ลักษณะของแผนเป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะ 4 ปี ในการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ของจังหวัดฉะเชิงเทราในช่วงปีพ.ศ. 2548-2551 มีความครอบคลุมประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนา ทั้งการพัฒนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งของพื้นที่เอง และการพัฒนาในเชิงรุก สิ่งที่เป็นประเด็นการเปลี่ยนแปลงที่เห็นชัดเจนคือ การมียุทธศาสตร์ที่รองรับการเปิดใช้สนามบินสุวรรณภูมิ ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้ชิดกับสนามบินสุวรรณภูมิ

3.2 การวิเคราะห์ความสอดคล้องเชิงบูรณาการระหว่างกรอบแผนชุมชนจากการปฏิบัติการทำแผนชุมชนกับแผนพัฒนาพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

1. การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแผนชุมชนวิสัยทัศน์การพัฒนาของชุมชนเป็นวิสัยทัศน์ที่อยู่ในลักษณะของการพัฒนาความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนเอง ยังไม่จัดอยู่ในเชิงรุกที่มีมุ่งมองการพัฒนาไปสู่พื้นที่อื่น ลักษณะของวิสัยทัศน์จะท่อนความเป็นชุมชนเกษตรกรรมที่ให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ส่วนวิสัยทัศน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเน้นการพัฒนาการศึกษาและสิ่งแวดล้อม

2. เมื่อพิจารณาความสอดคล้องกรอบแนวทางการพัฒนาชุมชนระหว่างจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลและแนวทางการพัฒนาตามความคิดของชุมชนมีแนวทางที่สอดคล้องกันในหลาย ๆ ประเด็น โดยเฉพาะประเด็นการพัฒนาทางด้านสังคม และพัฒนาคุณภาพชีวิตและความปลอดภัยในชีวิตในทรัพย์สิน

3. โครงการพัฒนาของแผนชุมชนส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล และแผนพัฒนาพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยแผนชุมชนที่เป็นแนวคิดของประชาชนเองนั้น มีจุดเน้นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ สุขภาพ และการศึกษา

3.3 ผลการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เกิดจากการจัดทำแผนชุมชน

1) ประชาชนมีการเรียนรู้ร่วมกันในปัญหาและแนวทางการพัฒนาของชุมชนมากขึ้น ภายหลังการเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวางแผนชุมชน แนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดจากการคิดร่วมกันของชุมชนนั้น เป็นแนวทางที่มีความเป็นไปได้และเป็นที่ยอมรับร่วมกันมากกว่าแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดจากการคิดของผู้นำเพียงกลุ่มเดียว

2) ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลมีความตระหนักรถึงการเปิดโอกาสให้กับประชาชนเข้าร่วมในการวางแผนมากขึ้น มีการยอมรับถึงการปฏิบัติงานบางเรื่องที่ยังขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะประเด็นการสื่อสารภายใต้ชุมชนที่ยังขาดประสิทธิภาพ

3) ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรที่สำคัญของตำบลมากขึ้นภายหลังจากที่ได้มีการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนเพื่อประกอบการวางแผน ส่งผลให้เกิดแนวโน้มที่ดีที่ประชาชนในชุมชนจะเกิดความตระหนักรถึงประโยชน์และรักษาทรัพยากรของชุมชน

4) ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการวางแผนพัฒนาชุมชนของตนเองมีแนวโน้มการปรับเปลี่ยนในทางที่ดีขึ้น มุ่งมองการพัฒนาของประชาชนที่ส่วนใหญ่เคยมีความคิดว่า การพัฒนาต้องทำโดยหน่วยงานท้องถิ่นเท่านั้นปรับเปลี่ยนไปสู่การที่ประชาชนในชุมชนต้องมีส่วนร่วม

อภิปรายผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์สภาพการณ์ของประชาชนในชุมชนนั้น ประเด็นสำคัญประการหนึ่งคือ การพิจารณาได้จากการสำรวจจำนวนหรือปริมาณของการเข้าร่วมการประชุม และการเข้าร่วม กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของประชาชนใน จังหวัดจะเชิงเทราทำให้ทราบว่า ในระยะเวลา 3 เดือนที่ผ่านมาหนึ่ง ประชาชนเข้าร่วมการ ประชุมประมาณ 2 ครั้ง และเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆประมาณ 2 ครั้งเช่นกัน ข้อสรุปดังกล่าวทำให้ เห็นได้ว่าประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นค่อนข้างน้อย ควรเพิ่มเทคนิคหรือที่ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น

2. เมื่อพิจารณาพื้นที่อำเภอที่มีสภาพการณ์ของการมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนสูง มักเป็นอำเภอที่อยู่รอบนอกพื้นที่ เช่น อำเภอบางนาเปรี้ยว อำเภอสามชัยเขต เป็นต้น ลักษณะดังกล่าว สอดคล้องกับสภาพการณ์ในชุมชน กรณีที่เป็นพื้นที่ชนบทนั้นประชาชนมี ความรู้จักคุ้นเคยกันดี ทำให้สภาพการณ์ของการมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนสูง

3. ลักษณะทางประชากรของประชาชนที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ประชาชนที่เพศชาย มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และอยู่ในช่วง วัยมากกว่า 60 ปีขึ้นไปเป็นกลุ่มที่มีสภาพการณ์ของการมีส่วนร่วมในการวางแผนสูงกว่ากลุ่มอื่น สภาพการณ์ของการมีส่วนร่วมของกลุ่มต่างๆมีลักษณะที่แตกต่างๆแสดงให้เห็นว่า ยังมีช่องว่าง ของการมีส่วนร่วมซึ่งขาดการกระจายไปในทุกๆกลุ่มของประชากรในชุมชน มีความจำเป็นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องตระหนักรถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วม

4. แม้ผลที่ได้รับจากการปฏิบัติการจัดทำแผนชุมชนมีแนวโน้มว่าทำให้ประชาชนได้ ปรับเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาตนเองมากขึ้น มีการเรียนรู้แลกเปลี่ยนกัน และคิดวิเคราะห์ ศักยภาพของชุมชนตนเองมากขึ้น แต่การทำให้ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีความ ยั่งยืนนั้น อาจกล่าวได้สองแนวทางได้แก่

4.1 นโยบายและแนวปฏิบัติจากหน่วยงานระดับชาติหรือระดับจังหวัดที่กำกับดูแล องค์กรบริหารส่วนตำบลที่เป็นหน่วยส่งผ่านทรัพยากรมาสู่ชุมชนนั้นมีลักษณะจากบุคลงล่าง (สร้อยตรากุล อรรถมานะ. 2540 ; ชาดิชา ณ เชียงใหม่) ควรกำหนดให้องค์กรบริหารส่วน ตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆเร่งรีบในการพัฒนาระบวนการมีส่วนร่วมที่แท้จริง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ พัฒนาชุมชน จึงเป็นหน่วยงานที่เหมาะสมมากที่จะรองรับการ ขับเคลื่อนต่อนโยบายในลักษณะนี้

4.2 การรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนที่มีพลังของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาชุมชนของ ตนเอง แนวคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งสภาชุมชนซึ่งเป็นแนวคิดที่ดีของรัฐบาลเพื่อสร้างอำนาจ ต่อรองให้แก่ประชาชนในการค้นอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจถูกมองว่าเป็นการ สร้างองค์กรที่เป็นปรปักษ์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าการค้นอำนาจ ถ้าอาศัย

อำนาจการรวมตัวกันที่เข้มแข็งของชุมชนอาจส่งผลดีมากกว่าในแบ่งของการพัฒนาที่ไม่อิงกับความเป็นสถาบัน แต่อิงความเข้มแข็งของชุมชน

5. จากการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนชุมชนทำให้ได้รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนผู้เข้าร่วมการประชุมเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อกระบวนการวางแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม ข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยในขั้นตอนการปฏิบัติการทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อ้มีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนสอดคล้องกับข้อสรุปของนิรนทร์ชัย พัฒพงศา (2547) มีดังนี้

5.1 ด้านการจัดการ

การจัดการในการจัดทำแผนของตำบลทั้งสองที่ได้ดำเนินการนั้น สามารถสรุปได้ดังนี้

1) การพัฒนาให้เกิดการมีส่วนร่วมในพัฒนากิจและเป้าหมายของชุมชนที่เป็นพื้นที่ดำเนินการวิจัยนั้น ยังอยู่ในระดับไม่สูงนัก ประชาชนยังมีส่วนร่วมในการกำหนดพัฒนากิจและเป้าหมายน้อย ส่วนมากการกำหนดพัฒนากิจและเป้าหมายมักเป็นไปตามแนวทางที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด

2) มีการจัดกิจกรรมในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เช่น งานประเพณีทางศาสนา กิจกรรมการกีฬา เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้เป็นการส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจต่อกันและกันระหว่างประชาชน กลุ่มต่างๆ ส่งผลให้เกิดการพึ่งพาอาศัยกันหรือร่วมมือกัน

3) ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนนั้นบางครั้งประชาชนในชุมชนมีการตกลงกันในการแบ่งงาน แบ่งความรับผิดชอบ มีความเห็นชอบร่วมกันในงานที่แต่ละฝ่ายจะรับไปดำเนินการ แต่ในบางครั้งคนในชุมชนก็มักจะโยนหน้าที่ความรับผิดชอบไปให้แก่องค์กรบริหารส่วนตำบลหรือคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ปัจจัยในด้านนี้เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการพัฒนาอีกต่อไป

4) ในกิจกรรมการปฏิบัติการวางแผนนั้น ควรดำเนินการในลักษณะกิจกรรมกลุ่ม ที่ลอดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการการแข่งขันของแต่ละหน่วยย่อย เช่น การแข่งกันคิดโครงการระหว่างประชาชนของแต่ละหมู่บ้าน เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากอาจก่อให้เกิดการมุ่งเอาประโยชน์เข้าสู่หมู่บ้านตนเองเป็นหลักในการวางแผน กรณีที่มีการจัดกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมการวางแผนจึงควรจัดให้สมาชิกกลุ่มคละกันระหว่างแต่ละหมู่บ้านในตำบล

5) ฝ่ายที่กำหนดที่เป็นตัวกลางให้เกิดการวางแผนชุมชนอันได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบลหรือองค์กรใดๆ ควรมีการสร้างความมั่นใจว่าแต่ละฝ่ายแต่ละชุมชนที่เข้าร่วมในการวางแผนพัฒนาชุมชนของตนเองนั้นจะได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมกันทำงานอย่างเสมอภาค

5.2 ด้านการสื่อสาร

1) การสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาชุมชนนั้น เป็นสิ่งจำเป็นที่ประชาชนในชุมชนมีความเห็นว่า ยังขาดประสิทธิภาพ สื่อที่ประชาชนต้องการเช่น

หอกระจายข่าว เป็นสิ่งที่ประชาชน มีความต้องการให้เป็นสื่อหลักในการกระจายข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ทั้งนี้เนื่องจากมีความสะดวกในการรับฟัง ประชาชนในพื้นที่ซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมสามารถรับฟังสื่อหอกระจายข่าวในขณะทำงานได้ ฟังข่าวสารจากองค์การบริหารส่วนตำบลและตัวตั้งตระเครื่อไปพร้อมกัน

2. สื่อที่ใช้ในการดำเนินการให้เกิดการมีส่วนร่วมนั้น ควรใช้สื่อทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ สื่อที่เป็นทางการคือการจัดทำหนังสือเชิญแล้วจัดส่งไปให้แก่ประชาชนตามหลังค่าเรื่องที่ประชาชนอาศัยอยู่ ส่วนสื่อที่ไม่เป็นทางการเป็นการบอกกล่าวกันด้วยวาจาซึ่งในการปฏิบัติการวางแผนชุมชนนั้นพบว่า การบอกกล่าวด้วยวาจาทำให้มีจำนวนของผู้เข้าร่วมการประชุมเพิ่มมากขึ้น

5.3 ด้านการเมือง สังคมและวัฒนธรรม

1) สัดส่วนของการกระจายอำนาจจากการตัดสินใจจากองค์การบริหารส่วนตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไปสู่ประชาชนในชุมชนนั้นยิ่งมีมากยิ่งทำให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ข้อสรุปดังกล่าวหมายถึงองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องลดสัดส่วนของการตัดสินใจที่ปฏิบัติโดยผู้บริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นลงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

2) สภาพทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและภัยภูมิปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนชุมชนหรือการดำเนินกิจกรรมใดๆในชุมชน ชุมชนที่ประชาชนมีการประกอบอาชีพส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนของตนเองมักทำให้มีความสะดวกในการติดต่อ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ง่ายแก่การขอความร่วมมือ ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่ดีในทุกๆกิจกรรม

วัฒนธรรมร่วมของประชาชนในชุมชนเป็นสื่อกลางสำคัญที่นำพาสามารถในชุมชนมาร่วมตัวกัน หรือปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ก่อให้เกิดเอกภาพในการคิดการวางแผนตลอดจนการพัฒนาในภาคปฏิบัติ

สภาพทางภัยภูมิปัจจัยของชุมชนที่แตกต่างกันมีส่วนทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนแตกต่างกันไป ชุมชนที่มีพื้นที่เต็ลหมู่บ้านใกล้กันทำให้การเดินทางมาร่วมกิจกรรมต่างๆของประชาชนเป็นไปได้อย่างสะดวกมากกว่าชุมชนที่มีพื้นที่กว้างและเต็ลหมู่บ้านห่างไกลกัน บางชุมชนที่มีถนนหลวแหลຍซ่องจراهระหว่างจังหวัดพادผ่าน อาจทำให้ประชาชนในชุมชนเกิดความไม่สะดวกในการไปมาหาสู่ ความสัมพันธ์ระหว่างหมู่บ้านที่อยู่คนละด้านของถนนอาจลดน้อยลง ทำให้การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการพัฒนาชุมชนลดน้อยลงตามไปด้วย

5.4 ด้านแผนและโครงการพัฒนา

1) การที่ประชาชนในชุมชนเห็นความสำคัญของแผนและโครงการพัฒนาของชุมชนที่มีต่อตนเอง ครอบครัวและส่วนรวมเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมมากขึ้น การสื่อสารข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับผลกระทบของวิสัยทัศน์และโครงการพัฒนาต่างๆให้ประชาชนได้ทราบจะทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการวางแผนที่ประชาชนต้องมีส่วนร่วม

2) การสร้างความรู้สึกให้เกิดแก่ประชาชนในชุมชนให้มีความเป็นเจ้าของแผนและโครงการพัฒนาของชุมชนเป็นการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งนี้เนื่องจากความเป็นเจ้าของทำให้เกิดความห่วงเห็น การเห็นคุณค่า รวมทั้งความรับผิดชอบต่อผลของกิจกรรมการพัฒนาร่วมกันซึ่งเป็นสิ่งที่พึงประถนาในกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน

5.5 ด้านผู้นำ

1. การวางแผนที่ดำเนินการโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างแท้จริงจะไม่สามารถดำเนินการได้ถ้าผู้นำของชุมชนขาดความจริงใจที่จะช่วยเหลือและพัฒนาชุมชน ความเชื่อมั่นในผู้นำสูงจนทำให้ผู้นำเป็นผู้นำที่ไม่ใส่ใจในความเห็นของประชาชนในชุมชนนั้น หรือผู้นำที่มีความเชื่อว่า “วิสัยทัศน์การพัฒนานั้น เป็นเรื่องของผู้บริหารขององค์กรบริหารส่วนตำบล” เป็นปัจจัยลบต่อการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมเป็นอย่างยิ่ง

บรรณานุกรม

- ชาติชาย ณ เชียงใหม่. (2543). การบริหารการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ :21 เช่นจุรี.
ชุมชนบ้านนำเกี้ยน. (ออนไลน์). นำเกี้ยนชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน. available :
<http://www.namkain.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=74047&Ntype=2>.
- เทศบาลนครปากเกร็ด. (ออนไลน์). ข่าวประชาสัมพันธ์ available : <http://www.pakkretcity.go.th/SHNews.asp?NewsID=22>.
- นรินทร์ชัย พัฒนาพศ. (2547). การมีส่วนร่วม หลักการพัฒนา เทคนิคและกรณี
ตัวอย่าง. กรุงเทพฯ : สิริลักษณ์การพิมพ์.
- ไพบูลย์ วัฒนคิริธรรม. (ออนไลน์). กรรมการปักครองในมิติของการบูรณาการและการ
ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ. available : www.dopa.go.th/news/seminar_pjno4.doc.
- มูลนิธิพัฒนาไทย. (ออนไลน์). คำจำกัดความการวางแผนชุมชน. available :
http://pattanathai.nesdb.go.th/community_ppr/indexmaippr47.htm.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2549). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ :
บพิธการพิมพ์
- วอมสลีย์, แกร์รี่ แอล และคนอื่นๆ. (2546). แปลงรูปเปลี่ยนรากบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่
21. อำนาจ รั่งค์รักษ์ บรรณาธิการแปล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ออนไลน์). ความยากจน
และการกระจายรายได้ Available:<http://poverty.nesdb.go.th/Community/community.htm>.
- สำนักงานจังหวัด เชียงราย. (2548). แผนปฏิบัติราชการ4ปี
(พ.ศ.2548–2551)จังหวัดเชียงราย. จังหวัดเชียงราย : อัสดำเน.
- สร้อยตรากุล อรรถมานะ. (2540). สารานุกรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ
:มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิชัย พันธุ์เสนา. 2539. พัฒนาชนบทไทย : สมุทัยและมรดก การเปลี่ยนแปลงและการ
บริหารการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : ออมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามสภาพการณ์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนชุมชน

แบบสอบถามสภาพการณ์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนชุมชน

คำชี้แจง

- แบบสอบถามฉบับนี้มุ่งนำผลที่ได้ไปประกอบการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนชุมชน ซึ่งดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรี
- ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับชื่อหรือรายละเอียดที่อาจระบุถึงชื่อของผู้ให้ข้อมูล
- แบบสอบถามฉบับนี้ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
  - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกิจกรรมและแนวทางการพัฒนาชุมชนในปัจจุบัน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเติมคำตอบของท่านลงในช่องว่าง และ เขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

- เพศ
 ชาย   หญิง
- อายุ.....ปี
- การศึกษาสูงสุดของท่าน
  - ประถมศึกษา
  - มัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช
  - มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส
- อาชีพ
  - เกษตรกร
  - รับจ้างทั่วไป
- บริษัทเอกชน/โรงงานอุตสาหกรรม
- คนทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในครอบครัวของท่านมีจำนวน.....คน
- ในระยะ 3 เดือนที่ผ่านมา ท่านเคยเข้าร่วมการประชุมที่จัดโดย อบต. จำนวน.....ครั้ง
- ในระยะ 3 เดือนที่ผ่านมา ท่านเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ ที่จัดโดย อบต. จำนวน.....ครั้ง

8. กิจกรรมหรือโครงการใดของอบต.ที่ท่านคิดว่าดี มีประโยชน์ต่อตัวท่าน และท่านมีส่วนร่วมมากที่สุดในปีที่ผ่านมา.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการณ์ของการวางแผนชุมชน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในชุมชนของท่าน

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
1. ประชาชนในชุมชนของท่านรู้จักคันเคยกันดี					
2. มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมภายในชุมชนอยู่บ่อยๆ					
3. ประชาชนในชุมชนรู้รายละเอียดเกี่ยวกับแผนพัฒนาที่มีอยู่ในปัจจุบัน					
4. ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาชุมชน					
5. ประชาชนให้สนใจติดตามการดำเนินการวางแผนของอบต.					
6. ประชาชนเป็นผู้มีส่วนตัดสินใจที่จะให้มีการวางแผนชุมชน					
7. ประชาชนมีความพร้อมและมีเวลาเข้าร่วมในการวางแผน					
8. อบต. ประชาสัมพันธ์กำหนดการดำเนินการวางแผนชุมชน					
9. อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการขั้นตอนการวางแผน					
10. ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการที่อบต. จะใช้ในการวางแผน					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	ปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
11. ประชาชนมีความสนใจเกี่ยวกับการกำหนดอนาคตของชุมชนตนเอง					
12. วิสัยทัคณ์ของชุมชนได้มาจาก การแสดงความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในชุมชน					
13. ประชาชนในชุมชนรู้และสนใจสถานการณ์ปัญหาต่างๆ ของชุมชน					
14. ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพูดคุยเกี่ยวกับปัญหาปัจจุบันที่มีในชุมชน					
15. เมื่อมีโครงการพัฒนาในชุมชนของ ทำให้มีทั้งผู้ที่ได้ประโยชน์และเสียผลประโยชน์					
16. ประชาชนในชุมชนได้ร่วมในการพูดคุยปัญหาเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการพัฒนาในชุมชน					
17. ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาชุมชน					
18. ความต้องการพัฒนาด้านต่างๆ ในชุมชนมาจากความคิดเห็นร่วมกันของคนในชุมชน					
19. ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการค้นหาวิธีการแก้ปัญหาในชุมชน					
20. ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาชุมชน					
21. อบต. แจ้งข่าวสารเกี่ยวกับงบประมาณและทรัพยากรการพัฒนาของชุมชนที่ได้รับจากแหล่งต่างๆ ผู้ประชาชนโดยตรง					
22. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้งบประมาณและทรัพยากรการพัฒนาของชุมชน					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	ปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
23. ประชาชนมักสนใจและต้องการทราบว่า งบประมาณและทรัพยากรการพัฒนาของชุมชน เพียงพอหรือไม่					
24. ประชาชนมีโอกาสติดตามประเมินผลการ ดำเนินการตามแผน					
25. มีกระบวนการให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของอบต.					
26. อบต.จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ในเรื่องต่างๆอยู่เป็นประจำ					
27. อบต.เชิญประชาชนในตำบลเข้าร่วมการประชุม อยู่เสมอ					
28. ประชาชนในชุมชนมีความต้องการมีส่วนร่วมใน การพัฒนาในตำบล					
29. ประชาชนในชุมชนมีเวลาเข้าร่วมการกิจกรรม ของอบต.					
30. ประชาชนในชุมชนมีความต้องการมีส่วนร่วมใน การวางแผนพัฒนาตำบล					
31. ประชาชนมีการรวมกลุ่มอย่างหลักหลาย					
32. งบประมาณพัฒนาของตำบลควรให้อบต. ดำเนินการบริหารเองทั้งหมด					
33. การพัฒนาตำบลเป็นหน้าที่ของอบต.โดยตรง ประชาชนไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว					
34. การวางแผนเป็นหน้าที่ของนายกอบต.และ บุคลากรในอบต.					
35. ผู้บริหารของอบต.เป็นที่รู้จักของประชาชนทุกคน ในชุมชน					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	ปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
36. อบต.มีสถานที่ติดประกาศข่าวสารการดำเนินงานให้ประชาชนในชุมชน					
37. ประชาชนในชุมชนมีความสะดวกในการรับรู้ข่าวสารการดำเนินงานพัฒนาของอบต.					
38. ตัวท่านเองมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาในชุมชนของท่านเอง					

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่าน

ภาคผนวก ข. ประมวลภาพกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนชุมชน

ประมวลภาพกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนชุมชน

